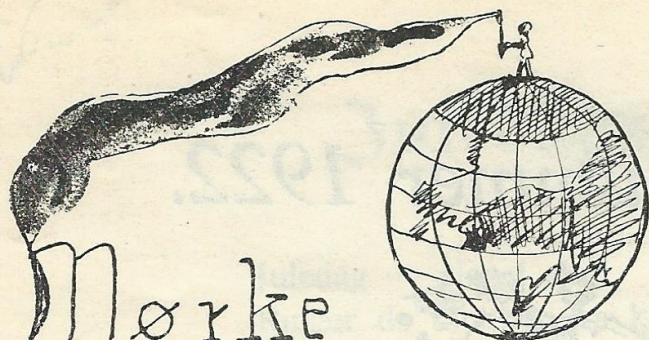

Mørke

tidende

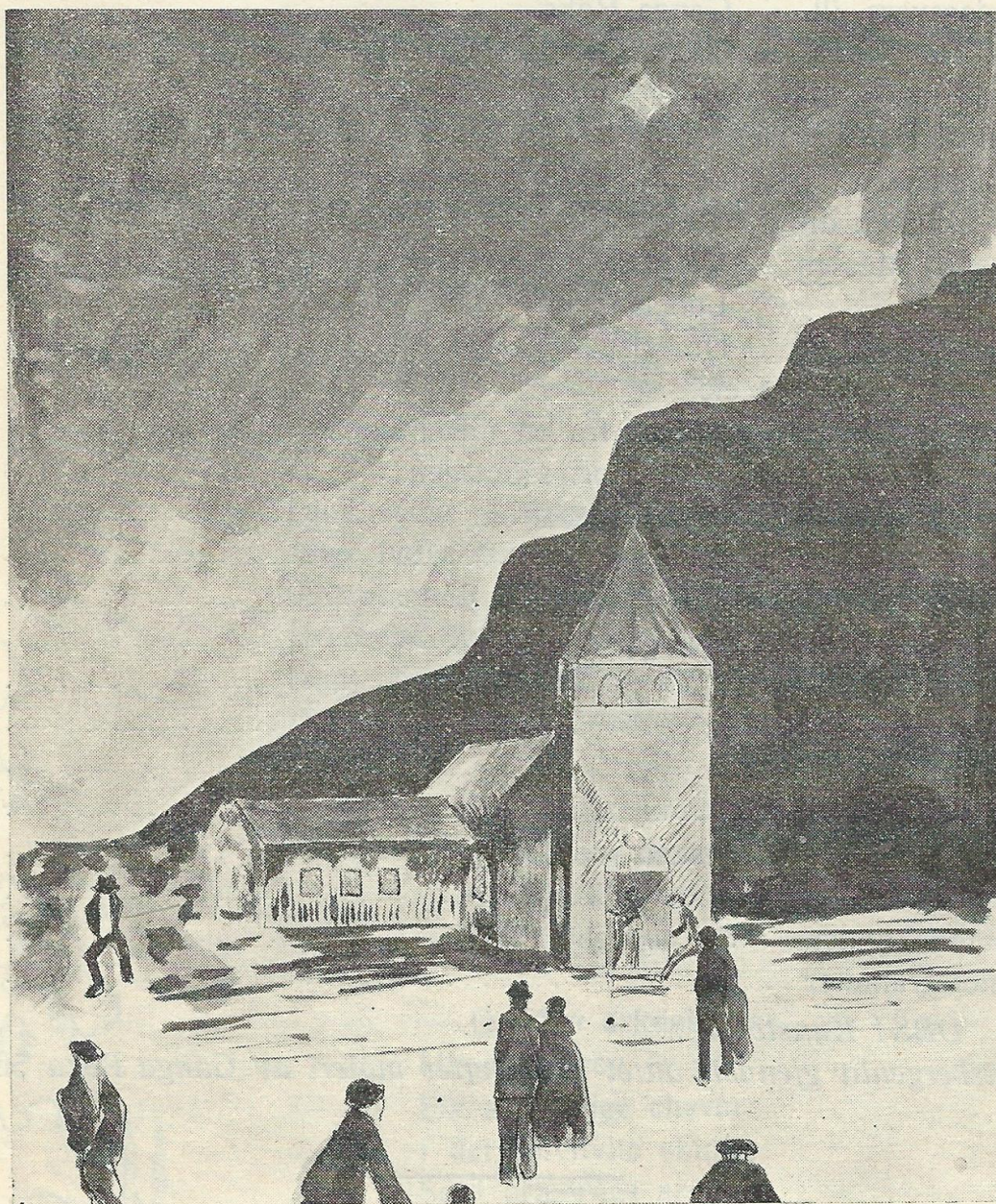
1. aargang.

Nr. 4.

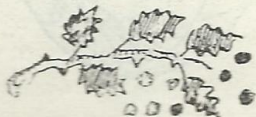
Utkommer i Longyear City
1 gang maanedlig.
Eneste illustrerte blad.

25. december 1922

Annoncepriser:
5 Spitsbergen-kroner pr. km.
÷ 100 % rabat.

Julenummer 1922.

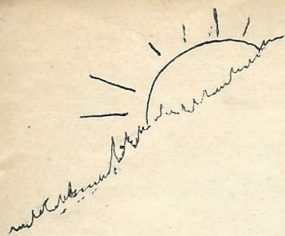

INDHOLD:

<i>Titelbillede — Kirken — maleri av Ganga Boka.</i>		Side
Juledagsvers, ill. — Ganga Boka		49
Skal vor by faa en række monumenter, ill.		51
Besøk hos Mørketidendes stifter		54
Kompasnaalen. Digt		58
Smaanotiser		58
Min arktiske drøm. Komposition av G. B.		59
Apropos Messen — Vise		59
Lunch		60
Dragelse		60
Ny opdagelsesreise etc.		60
Apropos Messen — Hilsen fra en medarbeider		61
Longyear Citys klagesang, apr. sabotagen		62
Apropos messen: Frygtelig katastrofe		62
Brandlarm		63
„Bøddel, gjør din pligt!“ Skisse G. B.		64
Blodig revolution i Gjelsten		64
Fra bladstyret		66
Rypen, Prof. Snadden		66
Litteratur		66
Bokanmeldelse		67
Sidste nyt fra hovedstaden		68
Personalialia		68
Fra redaktionen		68
Juletelegrammer		68

OBS! Kunstbilag:

Spitsbergenliv gjennom aaret 1922, efter maleri av Ganga Boka 56-57

Juledagsvers.

I.

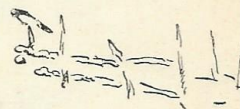
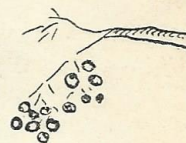
Juledag — slag i slag
Ringer de klokker fra kirketag.
Ding, dang — ding, dang,
Kirken den staar ved Ishavets strand.
Ding, dang — ding, dang,
De klokker ringer saa vide om land.

Forstemt er mit sind
Av en tutende vind,
Og mit hjerte slaar mat
I den arktiske nat
Som trykker mit bryst,
Saa min eneste lyst
Er at rope adjø
Til den arktiske kyst,
Hvor den iskolde sjø
Bryter mot ø.

Ding, dang — ding, dang,
Atter lyder den klokkeklang,
Strømmende ut fra kirketind,
Brytende gjennom den iskolde vind.
Ding, ding — ding, dang,
Vakkert toner den malmne kleng.

Var sindet forstemt
Og led jeg derved,
Har de klokkeklemt
Bragt lægende fred —

— Og den arktiske ø
Hvor naturen er dø'
Fik sin fattige charm
I det sølvhvite skimt
Som bræernes arm
Fik av stjernens glimt,

Der den lyste i øst
Saa gylden og stor —
Et tegn til trøst:
„Fred paa jord.“

II.

Men tanken fløi over bølgende vand
I dækket av mørkets skjul. —
Dens kurs gik syd til det norske land
For at ture den hjemlige jul.
Og da den merket lysning av dag,
Den var i min barndoms egn,
Hvor guld-gule nek og vaiende flag
Var juledags sikreste tegn.

Og solskiven kek over aasens skrent,
Saa lyset i øinene skar;
Av snetunge faner skogen stod spændt
Saavidt at grenene bar.
Paa skigaren freidig skjuren sat
Og vogtet paa spurvenes træk,
Dens agt var saasnat de fandt sig litt mat
At jage dem skrikende væk.

Rognen stod fuld av de rødeste bær,
Mens nypen stod under i krat,
Og kvistete reder svartnet i trær
Paa stedet hvor skjuren nys sat.
Imellem laa driver saa høie av sne
At kun den kvistete top
Av skigarens kantete staur var at se,
Der hist og her raget op.

Da saa jeg i sneen merker av far
I retning av skogens bryn,
Hvor med ett mit stirrende blik blev var
En skogbygds stolteste syn,
Der skred majestætisk en pragtfuld elg
Hvis takker la skygge paa sne,
Paa vei mot skog for at feire sin helg
Paa mat fra det barkete trær.

Jeg selv for frem paa strykende ski
Saa sneen om spissene føk,
Og da det gik nedad en skraanende li
Fik jeg øie paa blaanende røk.
Snart svinget jeg ind for mit fædrene hjem,
Hvor nek stod paa taket av skjul;
Saa var jeg da endelig kommet frem
For at feire min hjemlige jul.

Saa turet jeg julen i glæde og fest,
Snart hjemme, snart ute i lag,
Og jeg var den som frydet sig mest
Fra morgen til næste dag.
Nu hører jeg grant en dombjeldes klang,
I kanefart skal vi, jeg tror —
Da er det jeg vaagner, ti bjeldens sang
Er de klokker der ringer her nord.

III.

Ding, dang — ding, dang,
Atter lyder den klokkeklang,
Strømmende ut ifra kirketind,
Brytende gjennom den iskolde vind.
Ding, dang — ding, dang —
De klokker ringe saa vide om land. —

Kirken den staar ved Ishavets strand. —

Ganga Boka.

Skal vor by faa en række monumenter og dermed utseende av storby?

Som det vil være vore læsere bekjendt har det i løpet av høst-maanederne været meget almindelig borgere imellem at høre skjulte hentydninger til vor bys skrækkelige utseende; ja vi kan bare si at det i flere aar har været det gode selskaps staaende samtaleemne særlig i mørketiden. Og hvor ofte har man ikke da faat høre uttalelser som: „Dette er et skittsted!“ „Fin's der et værre sted paa kloden?“ o.s.v.

Disse enkelte røster har i de sidste dage samlet sig til saa at si et samstemmig skrik efter et *skjønhetssvæsen*.

I anledning herav tok „Mørketidende“ straks affære og oversendte bystyrets formand et temmelig stort beløb i Spitsbergen-kroner, der blev at benytte til vor bys forskjønnelse.

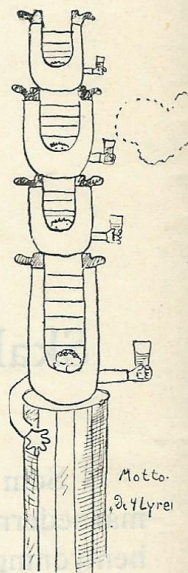
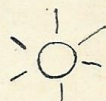
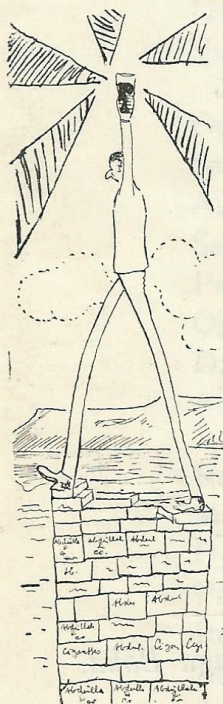
Bystyrets formand tok straks saken under velvillig overveielse, og utsendte indbydelse til dannelse av et „Selskap for Longyear Citys vel“.

Dette selskap har allerede hat sit første møte, og der faldt temmelig skarpe uttalelser om vor bys utseende og beliggenhet. Saaledes faldt der i diskussionens hete saa krasse uttryk som: „Longyear City er en lortkulp av første rang, og her maa renskes op paa en kraftig maate. — Istedet for gjødselbinger utenfor husdørene maa sættes vakre monumenter, hvis motiver bør hentes fra stedets nationale liv og personer.“ Dette forslag vakte sterkt bifald og blev kun imøtegaat fra et visst hold, der mente at pengene fik bedre anvendelse ved opførelse av et førstearangs bad. — Taleren var paa god vei til at vende stemningen til sin fordel, men ødela alt ved sin noget uforsigtige slutningsreplik: „— kan vor by andet end se gemen ut, naar dens borgere maa undvære alt som heter vand paa sin krop størsteparten av aarets 365 dager — nei! — skaf os bad; ti ved at forskjønne borgernes utseende forskjønner vi vor by!“ —

Dette fremkaldte en stormende protest, og ved vøteringen om de to forslag seiret det første med nogen stemmers overvegt.

Man bestemte derefter at la utga indbydelse til deltagelse i en konkurranse om utsmykning av byens plasser og offentlige anlæg.

Konkurranseindbydelsen har vundet stor tilslutning, og „Mørketidende“ ser sig allerede idag istand til at fremlægge for offentligheten endel av de præmierte utkast. Vi henviser derfor vore

Motto.
„Lyse!“

læsere til avbildningerne i dagens nummer. Til et par finder vi at burde knytte følgende bemerkninger:

Forskjønnelsen av vor bys indseiling vil som læserne ser utgjøres av et fyrtaarn i skikkelse av en av selskapets høiere ingeniører i naturlig maalestok. Lyskilden har kunstneren tænkt sig indlagt i det pjofterglas som skikkelsen holder svinget over sit hode. Det pragtfulde fyrtaarn vil som det staar paa en sokkel av 50 000 Abdullah-cigaretæsker paa spissen av Advent Point kunne sees helt ut til Alkohornet, og vil saaledes i de mørke nætter være de sjøfarendes trøst, samtidig som

det paa en saa at si genial maate gir de kommende en forsmak paa mottagelsen i vor gjestfrie by.

Bestemmelsen om at sætte Rodins statue „Manden med nøklen“ paa toppen av skjæringen synes os meget heldig valgt som symbol paa at vandreren nærmer sig vor kjære by.

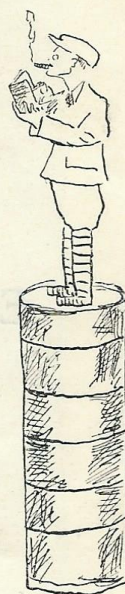
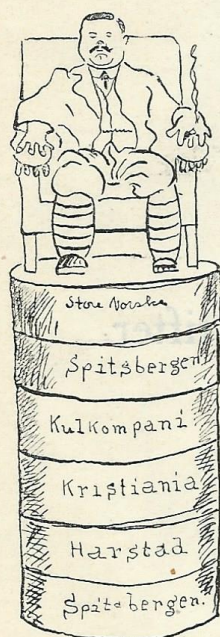
Det monument som borgere, i taknemlig erindring om de ophøiede stunder fjoraarets kvartet bragte vor by, agter at reise paa byens torv synes ikke at kunne bli utført paa en værdigere maate.

Statuerne av driftens to ledende mænd er, synes det os, overmaade heldige og gir i sandhet beskueren indtryk av dette vidtomspændende selskap.

I det hele tat synes vi at „Selskapet for Longyear Citys vel“ har gaat til sit arbeide i forstaaelse av det ansvarsfulde hverv det har lagt paa sine skuldre, og at det har løst sit mandat paa en for vor by tilfredsstillende maate.

Vi lykønsker selskapet med det vundne resultat og uttaler tilslut haabet om at det paa en like hurtig maate vil sørge for utkastenes realisation.

Borger.

Et besøk hos »Mørketidende«s stifter.

En morgen jeg kom ind ad døren
Ropte til mig redaktøren:
„Her gaar omkring hver en'ste da'
En mand som altid er munter og gla'
Og det er byens kjerneprup —
Nemlig ingeniør Sverderup. —
Ta din blok og dyp din pen
Gaa og interview vor ven;
Men hvad du gjør, saa la det være
Til hr. ingeniørens ære.
For han er jo bladets starter,
Dertil har han nette barter
Og turet nys sin fødselsda'
Uten at si fra.“ —

*

Jeg banket stillt paa døren
Til hr. grubeingeniøren.
Blir indladt med et lite smil:
„Hvad er det nu De vil?“
Jeg bukket, svarte: „Hvis jeg tør,
Kan jeg hilse fra vor redaktør.

Han bad at jeg paa byens vegne
 Ja paa alle Svalbards egne
 Skulde takke Dem for hvad De ga'
 Ved at starte Deres bla'. —
 De har git os godt humør
 Saa jeg sikkert sige tør:
 De er lys i mørketiden,
 Saa vi aldrig, aldrig siden
 Dem og Deres verk skal glemme!
 La mig haanden Deres klemme!"
 — „Au, au!“ for et pansret tak,
 Jeg fik bare stammet — — ak!
 Smilet i hans øie lurte,
 Da jeg derpaa stille spurte:
 „Er De altid spræk og gla'
 Slik som De er nu ida'?"
 — Da lo han høit og svarte: Ja!
 Jeg har vært' i „U. S. A.". —
 Dertil svarte jeg: „Ah — ha!“ —
 — „Svar mig nu paa det jeg spør,
 De som jo har vært her før: —
 — Hvordan er det fat med gutta,
 Slik som dem nu har beslutta.
 Det er rent en gru at se
 Mennesker sig som gale te.
 Staar dem ikke der i gruva
 I en klynge sammenstuva
 Bolser væk og snakker tul
 Istedenfor for at laste kul?
 Mens jeg staar der stillt og lytter
 Næven jeg i buksen knytter,
 Snart jeg pryler dem i tur
 Til musik av rendens dur!"
 Pludselig han farer op
 Med et let og spenstig hop;
 Begge sine næver knyttet
 Ut i luften mot mig hyttet.
 „For Dem, reporter, jeg ei vil dølge,
 At jeg handling lar paa tanke følge."

*

Spitsbergenliv

Winter og Vår

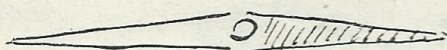
gjennem året 1922
Sommer og høst

Jeg blev baade stiv og blek
Ut av døren rask jeg snek
Og mens han stod tænderbidende,
Løb jeg ned til „Mørketidende.“

Reporter.

Kompasnaalen.

I øst og vest — i nord og syd
Jeg springer rundt i ring
For ingen verdens ting.
Min hjerne er saa klar
Min tunge er saa rap
Og hvis jeg ei var til
Det hele stod paa spil.
Min smarthed jeg vier
Fremmede folk
Der paa ukjendte stier
Trænger en tolk.

Vandrereren.

Smaanotiser.

Postering i bokholderiet

Vestegaard hadde juleaften en større reparation paa antennen.
Utgifterne forbundet herved vil i bokholderiet bli ført: An tenne kr. — —

*

Paa strosse 7 skal der være forefundet et skiferlag midt i kul-
lene. — For at skille skiferne ut vil rette vedkommende ved henven-
delse til kontoret faa utlaant saa mange stenciler han maatte ha bruk for.

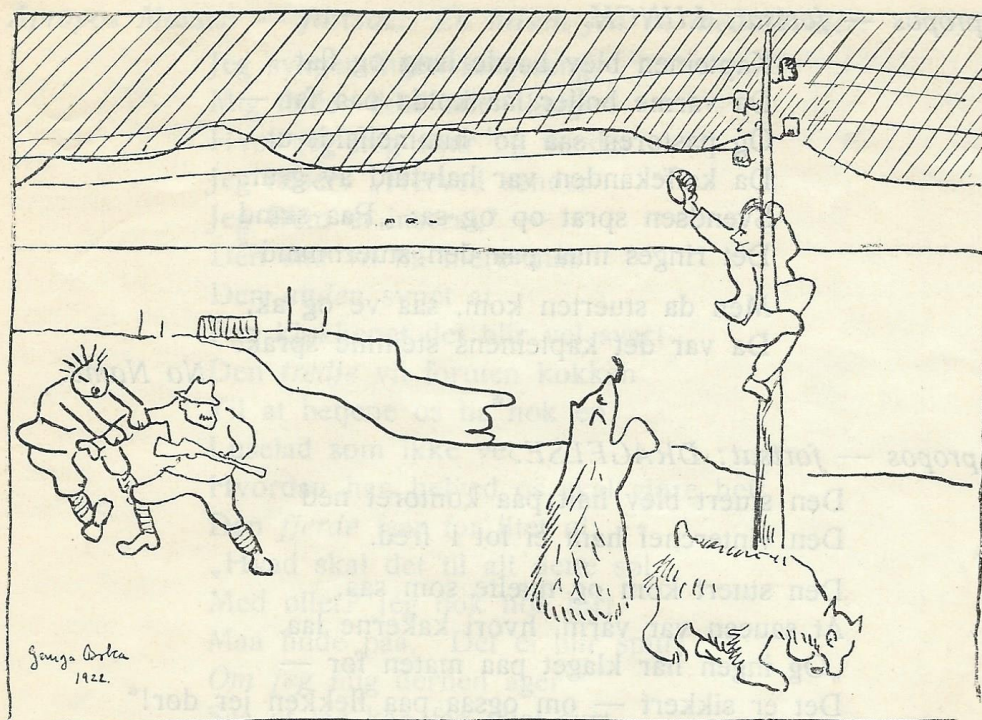
*

„Hvor meget er en millimeter?“

„En mil — i — meter? 10 000 meter selvfølgelig!“

*

„Idag var det sandelig stor produktion“, sa grubeingeniøren, han
fylgte kulboksen paa ett minut. —

Min arktiske drøm.

Apropos Messen.

Vi turer jul saa godt vi kan, virrevirrevipbombom	
Men det vi vet jo alle mand	—
At her i messen, ak min ven	— bombom
Det spørs hvor pigerne vil hen	—

Vor stuert blev skrydt op i sky	—
Av Harstadskipper Conrady	—
Det b'ynte bra, men, ak min ven	—
Hvor er vi nu vel kommet hen?	—

For ret at faa paa messen skik	—
En afrikansk kaptein vi fik	—
Han brummer svært, men, ak min ven	—
Har du vel set diciplin.	—

Nu faar vi haabe, det gaar godt	—
Med taalmod blir det ellers smaat	—
Naar mørketiden gaar, min ven	—
Faar vi humøret nok igjen	—

Skaal.

Apropos — fortsat: LUNCH.

Kapteinen blev baade lang og flat
Da varme boller laa kolde paa fat —
Og pastoren saa no' himmelfaldt ut
Da kaffekanden var halvfuld av grut.
Svendsen sprat op og sa: „Paa stand
Det ringes maa paa den stuermand“
Men da stueren kom, saa ve og ak,
Da var det kapteinens stemme sprak.

No Name.

*

Apropos — fortsat: DRAGELSE.

Den stuer blev halt paa kontoret ned
Den vinterchef ham ei lot i fred.
Den stuer kom og mælte som saa,
At saucen var varm, hvori kakerne laa.
„Og ingen har klaget paa maten før —
Det er sikkert — om ogsaa paa flekken jer dør!“
Der sluttet fred — og hver ukes niste
Skal kapteinen nu skrive op paa en liste.
Og syn's non at nistemat og er no søl,
Vel, vel, saa kan han jo koke sjøl.

Ny epokegjørende opdagelsesreise til Spitsbergens indre.

Uten klokke — uten kompas. — Mot og mandsvilje.

Var det en isbjørn?

Atter har de djerveste av Longyear Citys djerpe folk med lyssende skrift indridset sine navne i historiens annaler. Atter har menneskets ubetvingelige vilje seiret over polarnaturens vildhet. Atter har en slædeekspedition trængt frem til inderste hytte i Adventdalen, medbringende en sæk kul. Atter har nævnte ekspedition vendt velbeholden tilbake og har indtat middag i societetshuset, med vin og, uten damer.

Her maa vistnok foreligge en ombrækkerfeil, for resten av artikkelen er — ikke her. M. h. t. start, inkomst og illustrationer kan henvises til foregaaende nummer, saa det gjør ikke no. — *Red.*

Apropos Messen — fortsat: En hilsen fra en medarbeider.

Jeg synger ingen klagesang,
Mig falder ikke tiden lang.
Hvor jeg mig snur og vender
Jeg læser: „Herved sender
Jeg Dem et inserat,“ —
Den *ene* vil ha mere mat
Den *anden* synet at
Paa kjøkkenet det blir vel svart
Den *tredje* vil foruten kokken
Til at betjene os ha nok en
Luselad som ikke vet
Hvordan han helved os skal gjøre hett.
Den *fjerde* faar for litet øl. —
„Hvad skal det til alt dette søl
Med øllet? Jeg nok noe lurt
Maa finde paa, Det ei blir spurt
Om jeg mig derhen ager
Saa at jeg kan faa øllet surt
Direkte importert fra lager“
Den *femte* drømte her forleden
Han var forsat til et bedre Eden.
Den *sjette*, slap baade lyn og torden
Løs for at faa værelse iorden.
Den *syvende* erkjærte sig heri enig.
Den *ottende* var dog litt mere sur:
„Hvis vi kunde faa en med mere ben i
Næsa, vilde det bedre gaa. Eller hur?“
Den *niende* stakker, vilde mig kun belage
Paaat: „Der er slet ingen grund til at klage“
(I parantes bemerket, vil jeg dog her
indskyte at doktoren paafærde er
og patienten opmerksom har gjort
paa at han snart staar for Himmerigs port).
Jeg hovedrystende lar hele hurven
gaa sporenstreks i papirkurven.

En av dem —

(Hvorfra produktet altsaa er hentet op. *Red.*)

Longyear City-klagesang. (Apropos sabotagen decbr. 1922.)

Der ligger en by langt deroppe mot nord
Den trues av armod og nød
Trods vi gjør hvad vi kan for at skaffe no' kul
Blir det lidet til nærende brød.
Refr.: Men vi elsker den veirbidte byen
Som ligger saa svart og saa kold,
hvor før kulstøvet hvirvlet mot skyen. —
Vi hilser og drikker dens skaal. —

Saa mangen en hindring er kommet ivei'n
For denne vor nyttige plan
At skille de varmende kul utav stein
For at glæde og gavne vort land.
Refr.:

Her rigdomme fins i de vældige fjeld
Derfor vil vi ha tempoet op.
Men arbeiderne siger: „Vi styrer os selv
Godt igang — vel saa sier vi stop!“
Refr.:

*

Apropos Messen — fortsat.

**Frygtelig katastrofe i en av byens skyskrapere.
Vældige røkmasser vanskeliggjør opklaringsarbeidet.**

Tre mennesker fundet besvimet.

Vil der bli reist tiltale mot gjerningsmanden?

Paatalemyndigheten lover at „se paa det“.

Byens borgere blev her forleden dag voldsomt opskaket ved at se vældige røkmasser vælte sig ut fra vor administrationsbolig. — Man tænkte straks paa brand, og byens autoriteter blev hurtig kaldt sammen. — Man gik straks igang med at undersøke hvor røken kom fra; og med overingeniøren i spidsen begyndte man at kjæmpe sig igjennem de vældige og ildeluktende røkmasser. — Fra et av værelserne hørte man saavidt en stemme stadig gjenta: Nam-nam — nydelig negerfet puh—h. — Uten at ænse dette kjæmpet overingeniøren, tappert og med megen anstrengelse, sig frem til telefonen. — Her hørte han Rugaas's stemme fra grube 2.: Der er vistnok sked en katastrofe i byen; men uten at bry sig om dette, fik overingeniøren som ved et mirakel varslet grubeingeniøren pr. telefon, og anmodet ham om at møte op

med protoapparatstyrken. — Denne var imidlertid ikke opsat og apparaterne i ustand, samt surstoffet paa Hotelnesset; men grubeingeniøren mente dog at det i løpet av en ukes tid kanske kunde skaffes en nogenlunde brukbar styrke, og skulde den da øieblikkelig møte op. — Her ved besvimte overingeniøren hørende de ord: Nam-nam — nydelig negerfett.

Ved drønnet av overingeniørens fald kom pastoren hurtig vaklende ut og ved hjelp av en vandkaraffel kaldte han overingeniøren saavidt tillive at de haand i haand kunde sjangle nedover trappen og ved foten av denne hørte de atter en svak Nam-nam-lyd som vistnok skrev sig billardværelset. — Med stort besvær og store anstrengelser famlet de sig dit ind, og fandt der kapteinen liggende paa ryggen tilsynelatende i store lidelser, men med et glad smil om munden, og stadig numlende: Nam-nam — nydelig negerfett, men stramt, skrækkelig stramt. —

Ved synet av disse ord besvimte de alle tre, og blev langt ut paa natten fundet av doktoren, som efter at ha kaldt dem tillive oplyste at det hele kun skrev sig fra 2 grisehoder og 25 griselabber som han hadde lagt fra sig paa ovnen, og som han ikke hadde hat tid til at ta før han gik og la sig. —

Protoapparatstyrken ankom 3 dage efter i fuldt utstyr, med apparater baade paa mave og ryg, men med den besked at de hadde nok brukt op surstoffet til øvelser. —

Sakens dokumenter er oversendt messens paatalemyndighet, som har lovet at se paa det!

Brandlarm.

Hvad er det vel som brænder,
Der er ingen her som veit
Ja, men herre gud jeg kjender,
En svid lugt, det er greit.
Der er fuldt av røk i stuen,
Her maa brænde det er klart,
Nok av røk, javel, men luen
Er'ke her, saa blev der svart.

I springmarsch kommer en kaptein,
Uten snip og støvler paa,
D'er fyr i femten grisebein,
Men hvor er den stuert naa?

Og doktoren er like bak,
Det er sandt, jeg har set det sjæl,
Men stuerten snorker paa sin bak,
Og beina brænder ihjæl.

Men vinterchefen som i mikrofon,
Er halvveis kvalt av røk,
Faa fat i stuertens telefon,
Som tar det hele for spøk.

Jeg var i formandsmessa en liten tur,
Saan en to tre timers tid,
Og etterpaa en bitteliten lur,
Men ellers har jeg gjort mig flid.
Og naa skal jeg komme noksaa snart,
Og pella disse beina frem,
For det kan være det blir mere klart,
Naar vi bare faar rydda unda dem.

Blodig revolution i Gjelsten.

Som bebudet i forrige nummer forbeholdt vi os retten til at komme tilbake til stedets sanitære forhold om dette skulde vise sig paakrævet. Heldigvis er saa sked, og hvad vi mest frygtet er indtruffet. Rigtignok alvorligere end vi hadde dristet os til at haabe. Vi skal dennegang nøie os med at trække frem to eksempler som ikke er de mest graverende.

Som enhver vet, bestaar blodet av røde gardister og hvite gardister,

der i fællesskap sætter farve i livet, ved at danne det saakaldte hængmigglobin. Rødegardisterne er for den overveiende del transport og lagerarbeidere, idet de paa sin ryg bærer surstof frem og intet tilbake. Grundet dette tunge arbeide har de faat sit karakteristiske navn og nævner daglig at de sliter saa de faar blodsmak i munden. Misnøien er blitt øket yderligere derved at doktoren har tat bort flere fra hvert conveyerlag hvorved der er paaført de øvrige forøket arbeide forat livnære landet Gjelsten. Hvitegardisterne optræder i langt mindre mængde, tilhører overklassen og tar sig kun av forsvaret. Fremforalt ynder de fæstningskrigen og fæstningerne, de saakaldte nymfer, er jevnt fordelt over hele landet med vigtige knutepunkter. Normal fredsstyrke 5 000 mand. Som nævnt er imidlertid misnøien steget, og dette kulminerte mandag morgen kl. 3¹/₂ ved et feigt forræderi fra de rødes side, idet disse gjennom de talrike ad doktoren aapnede snit og veie slap ind en horde saakaldte bakterier. De hvite som holdt paa med julevask, blev fuldstændig overrumplet, fæstning efter fæstning faldt i bakteriernes hænder og stillingen som paa forhaand var meget kritisk blev end yderligere forværret derved at transportarbeiderne truet med at nedlægge surstofarbeidet. Kampen som for nogen dage siden døde bort, er atter blusset op og med fornyet voldsomhet og utfaldet er meget tvilsomt. De hvite er foreløbig fordrevet fra fronten, men har sat sig haardnakket fast paa sydsiden av halsen, hvor de har mobiliseret hele sin styrke, som utgjør 18 000 mand. Av disse er dog flere kvinder og børn. Om de hvite end skulde seire, et er dog sikkert, landet Gjeldsten vil ligge fattig og herjet mange dage fremover. Som eksempel nummer to skal opplyses. En av de arbeidere doktoren tappet for blod blev nøie fulgt i gruben. Det viste sig at lysten til at skuffe kul paa conveyere'n, daglig blev mindre og mindre indtil lysten helt ophørte med at eksistere. Efter yderligere en tapning gik han over i en firemandskomité og stanset derved produktionen hele gruben over. Skal doktorens blodtappervirksomhet vedvare vil Spitsbergen om nogen faa aar atter bli som i forn-stora dar og renen atter finde sine gamle beiteplasser ved de sammenfaldne hus der engang utgjorde den stolte by, LONGYEAR CITY, men paa hine mænds grav der er faldne som offer for disse bloddramaer vil efterslegten læse følgende inskrift paa granitstøtten:

Her fandt vi, hvad aldrig der hjemme vi fandt
Den lindrende læge har fred,
Han har tappet vort blod, javel, det er sandt
Og tak doktor Just Broch for det.

FRA BLADSTYRET

Samtidig som vi paa andet sted i bladet meddeler redaktørskifte, kan vi nu glæde vore læsere med at redaktionen ogsaa paa anden maate er undergaat en forandring til det bedre. F. o. m. dette nummer vil en fremragende naturvidenskabelig autoritet være fast knyttet til vor stab av dygtige medarbeidere.

Professor Snadden vil i korte artikler saafremt hans sterkt optatte tid tillater, gjennomgaa Spitsbergens fauna for vore læsere. Hans første avhandling følger nedenfor.

Rypen.

Rypen er en fugl som er sterkt efterstræbt av Spitsbergens husmødre p. g. a. den relativt høie næringsværdi av visse muskelgrupper. — Den formerer sig ved egg som er helt usynlige i hel tilstand, og som forefindes paa enkelte museer, men da kun i form av eggeskal. Det berettes fra merkantilt hold, at disse rypeeggeskal skal være dyre, uten at man derfor maa slutte, at rypene hører til skalddyrene. Rypen er om sommeren brun, om vinteren hvit, efter hvad gamle folk fortæller. I de senere aar har nemlig rypen ikke været iagttat paa fast land.

Ifølge en til „Statistisk Centralbureau“ netop indkommet meddelelse har en av Longyear Citys mest troværdige mænd nylig iagttat en rypeflok som svømmet lystig om i Advent Bays graakolde bølger, idet de (ryperne) skjov isflakerne tilside med venstre fot. Denne i sandhed merkelige iagttagelse kan muligens indebære forklaringen paa at de tidligere rypevrimlende jagtfelter paa fastlandet nu er en saga blot. — Den (rypen, naturligvis) er muligens gaat i vandet.

Prof. Snadden.

LITTERATUR.

Vi har henvendt os til stedets autoritet paa det boglige omraade, hr. hovedbokholder Svendsen, som vi traf i fuld virksomhet paa de indre kontorer, omringet av sin assistent, hr. Gjelsten. Begge herrer sat fordypet i intens virksomhet, og vi la med bange anelser for vor portemonnæ merke til at de bøker som paa alle kanter taarnet sig op, alle saa ut til at være kostbare verker — efter indbindingen at dømme.

Hr. Svendsen uttaler: Skjønt skjønlitteraturen i almindelighet er mest efterspurt ved juletider, har dog vi lagt mest arbeide paa verker av nationaløkonomisk og statistisk art. Vi har under utarbeidelse en serie saadanne verker som utsendes maanedlig. Ogsaa til jul vil en række bind bli utsendt. Desværre er forstaaelsen av betydningen av

gedigen læsning lite utbredt her i byen. Det er ikke stort flere end vinterchefen og revisoren som læser vore arbeider, — og de har betaling for det.

— En energisk stemme fra de ydre kontorer hørtes: „Svendsen i telefonen!“ Det var nu ikke sandt for han sat ved sin pult, — men øieblikket efter forsvandt han. Og da gik vi.

Litteraten.

*

Vi har imidlertid fra de større utenbys forlag indhentet oplysninger om de viktigste av julens bøker.

Sigrid Undseth skriver for 3dje gang om Kristin Lavransdatter. Hvis et tilfredsstillende oplag opnaaes, vil fjerde bind utkomme om et kvartal, format 4to, pris 44 kroner.

Mikkjel Fønhus, blev ifjor rent lei av „Elgen“ og skriver iaar derfor om „Renen“, særlig om den ene av de to han skjøt i Todalen for to aar siden.

*

Debutarbeide av Gjelsten: „Kong Stivnakke“ — Nutidsroman 500 sider. Pris 25 Spitsbergen-kroner.

Av kritikken hitsættes: Boken vidner om et meget omhyggelig forarbeide om det dog ikke kan sies at ha naadd fuld modenhet hvad formen angaar. Den bærer præg av dypt alvor, enkelte steder haard, andre steder ømfindtlig for saa igjen at hæve sig til en bloddryppende overspændthet. Forfatteren synes at ha valgt sin materie med omhu, og vil sikkert paa et senere tidspunkt naa til helt gjennombrudd. Om sproget er noget stivt, saa generer det dog ikke læseren. Alt ialt en læsværdig bok.

(G. B. i *Mørketidende*.)

*

PAA LONGYEARS FORLAG ER UTKOMMET:

Hans Svendsen: Den Haarløse.

Christopher Lundh: Resultatet av 6 aar blandt sorte (15de oplag)

Einar Sverdrup: Jagterindringer eller livet paa 79de breddegrad.

Rolf Grøndahl: Naar Guldfeberen Raser.

Einar Vestegaard: Kunsten at skrive regninger.

Just Broch: Massemorderen Gangaboka.

Rolf Ottesen: Mat-adoren.

Sigurd Westby: Kjell — — mesteren i Det blaa hus.

Oscar „Bergquist“: Skildringer fra Cowboylivet.

Finn Boger: Et hundeliv (3dje oplag).

Torleif Østenstad: En jul paa Madagaskar.

Erling Gjelsten: Den Snakkesalige,

SIDSTE NYT FRA HOVEDSTADEN

Der meldes fra Kristiania: Anna Kure, Voxenkollen pr. Kristiania har til jul offentliggjort sine kure mot magerhet, hvilke dog ikke skal være nogen sinekure. En av patienterne blev saa sterk at han holdt en svenske i strak arm i 5 minutter. Dette resultat er senere overgaat, idet en anden patient hadde en *finne* paa næsen i over 2 maaneder.

*

PERSONALIA.

Vor udmerkede hovedredaktør fratræder nu „Mørketidendes“ redaktion, idet han paa grund av sine hyppige forretningsreiser i Longyear Citys opland ofte maa være fraværende fra redaktionen. Dette har til en viss grad gaat ut over aktualiteten. Flere vigtige nyheter er saaledes opsnappet av det obskure organ som trykkes i den røde bule hvor ogsaa Rikstelegrafen har sine kontorer. Bladstyret har da ikke villet motsætte sig hovedredaktørens ønske om at træ tilbake fra den daglige ledelse av bladets redaktionelle del.

Som ny redaktør er ansat hr. ingeniør Rolf Grøndahl, som fra et fleraarig ophold paa stedet har erhvervet sig et indgaaende kjendskap til de lokale forhold. Med sit mørke hoved vil hr. Grøndahl som hovedredaktør sikkert føre „Mørketidende“ langt frem mot lysere tider.

*

FRA REDAKTIONEN:

Fra nær og fjern er talløse telegrammer strømmet ind til „Mørketidende“ med gode ønsker og hilsener i anledning av julen. Paa grund av pladsmangel skal vi kun hitsætte et par som er av mere end almindelig interesse.

Fra Roald Amundsen, pt. Point Barrov Alaska:

„Glædelig jul og godt nyt aar!
Jeg seiler i luften til næste vaar.
Jeg liker mig litet her i Alaska,
Jeg kommer til „Næsset“, møt der med flaska!
For efter en lufttur man tørster forbaska.“

og, idet publikum reiser sig, fra Hans Majestæt Norges Konge:

„Til sommeren jeg kommer med „Farm“
Faar haabe at solen blir rigtig varm
Og har De ogsaa plads for Maud
Saa kommer hun med samme baad.“

Velvilligst gi os bunkers prima
Som det blir mægtig mye stim a'
For turen over sjø'n er stri'
For konen da, du slette ti, —
Hos Westby kan vi kanskje bo,
Han har vel plads for begge to —
Jeg mener altsaa Maud og mig. —
Med Farm vi lægger glad iveri
Sa'n cirk'omtrentlig midt i juli. —
Ja, ta det bare ganske „coolly.“ —
Og vel møtt. Lag nu meget kul
Vær hilset alle. Glæd'lig jul!“

Haakon Rex.

Longyear City 25. december 1922.

Sigurd Westby,
uansvarlig redaktør.

Færdig fra trykkeriet 25. december 1922 kl. 2.15 em.
Ekspedition i Blaahuset.

Longyear City Marschen.

*Der ligger en by mellem isbræ og fjeld
hoit opunder snedækte pol.*

*Der normenn har bygget et hjem for sig selv
i glansen av norlys og sol.*

*Hvor somren er kort og hvor vintren er lang
og mørk under polnattens hvelv,
hvor snestormens sus er den eneste sang
der lyder langs havstrand og elv.*

*∴ Allen vi elsker den veirbitte byen,
som saa frodig i vildmarken gror,
og vi synger dens pris hoit mot skjen,
vi skal bygge den mektig og stor.*

*Saa mangen en nykomling gruet sig for
hvad livet her oppe ham bød;*

*han lærte at elske vor by som en mor
der skjermende tok ham i skjød.*

*Og de der lik trækfuglen reisde avsted
i trang efter varmere land,*

*de længter saa saart efter attil at se
vort hjem her ved ishavets strand.*

∴ For de elsker den veirbitte byen o. s. v.

*Hier rigdomme fins i de urgamle fjeld,
som venter paa din energi,*

*og sommersol nok til at trøste din sjæl
naar vinterens nat er forbi.*

*Hier finder hvad aldrig der ute du fandt;
den lægende lindrende fred;*

*til sist du saa finder dig selv, det er sandt,
og tak Longyear City for det.*

∴ Ja vi elsker den veirbitte byen o. s. v.

